

зазначаючи, що підлітки хворіють на неї тому, що їм цікавий сам процес гри та відео ефекти [7].

Повернемося до вже поставленого питання. Перша визначена проблема – це захворювання на лудоманію. Вже давно відомі механізми психологічної реабілітації від різних психічних захворювань, також давно відомо, що психологічно слабкі люди піддаються певним специфічним захворюванням: депресія, невроз, психоз, епілепсія та інші. Тому заборона ведення азартних ігор не зменшить кількість психічно хворих людей. Тим більше азартні люди можуть проявляти свої схильності у різних небезпечних сферах: бейсджампінг, гонки та інше. І актуальним стає питання, що з них соціально небезпечніше?

Друга визначена проблема – зростання кількості кримінальних злочинів з метою заволодіння коштами третіх осіб з подальшим їм використанням в азартних іграх. Умовою є лише те, що людина прогала всі свої грошові і негрошові активи і потребує їх для гри. Проте на даному етапі розвитку гравального бізнесу в Україні ні для кого не секрет, що він існує підпільно чи у формі миттєвих державних лотерей. Тобто злочини, які виникають як причина гри, вже існують і легалізація їх не збільшить.

Отже, постає логічне економічне пояснення: заборона ведення гравального бізнесу легально і його діяльність в тіні є вигідною для певних державних кіл чи структур. Знаходячись в тіні, гравальний бізнес потребує прикриття певними державними органами, тим самим породжуючи корупцію. Це – по-перше, а по-друге, стимулює утворення кримінального «кришування», оскільки вирішувати проблеми на законному рівні немає підстав.

Поряд зі зменшенням соціальних екстерналій, породжених корупцією та рекетом, позитивним економічним ефектом від легалізації гравального бізнесу може бути покращення туристичної привабливості України. При веденні регіональної політики у площині ігрової справи можна створити умови за-

лучення іноземних туристів, які мають схильність до азартних ігор, до певних туристичних регіонів. Прикладом такої регіональної політики є діяльність Монако, Сінгапуру, Лас-Вегаса та інших гравальних районів у світі.

Таким чином, на думку автора, негативні аспекти при легалізації гравального бізнесу в Україні лише зменшаться, а економічні ефекти зростуть через підвищення дохідної частини бюджету, збільшення кількості робочих місць, покращення туристичної привабливості певних регіонів нашої держави.

Список використаних джерел

1. В Киеве обсудят легализацию игорного бизнеса на конференции Game ON – Минюст // Бизнес. – 5 октября 2015 – Режим доступу: http://www.business.ua/articles/business_safety/V-Kieve-sostoitsya-konferenciya-Game-ON-posvyaschennaya-legalizacii-igornogo-biznesa-Minyust-114296/
2. История игорного бизнеса в Украине // Media Port – 13 февраля 2013. – Режим доступу: <http://www.mediaport.ua/news/85896>
3. Ковтун Є. Правове регулювання гравального бізнесу в Україні та іноземних державах. – К.: ЗАТ «ІГ-Р-ОК», 2008. – 314 с.
4. Конференция Game ON: краткие итоги // Gambling News – 22 октября 2015. – Режим доступу: <http://newsofgambling.com/konferenciya-game-on-itogi>
5. «Однорукие бандиты» возвращаются. В Украине легализуют игорный бизнес и казино // РІА Новости Украина. – 8 ноября 2015 – Режим доступу: <http://rian.com.ua/analytics/20151009/374965043.html>
6. Проект Закону про державний контроль і правові засади діяльності з організації та проведення азартних ігор. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56185
7. Топорецька З. Особа потерпілого від гравального бізнесу. Механізм формування лудоманії / З. Топорецька // Юридичні науки. 2011. – №89. – С. 111–113.

УДК 332.143.339.9

М.Ю. ПАЛАКУЛИЧ,
к.е.н., доцент, Ужгородський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету,
В.М. ЧЕРТОРИЖСЬКИЙ,
м.н.с., Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долишнього НАН України

Політика транспарентності як необхідна складова взаємодії у транскордонному просторі

У статті розглядається питання проведення політики транспарентності (відкритості та активізації контактної функції кордонів). Розкривається зміст поняття транспарентності, виокремлюються деякі її форми та принципи.

Ключові слова: політика транспарентності, транспарентність кордонів, прикордонні транспарентні зони, транскордонне співробітництво.

М.Ю. ПАЛАКУЛИЧ,
к.э.н., доцент, Ужгородский торговельно-экономический институт Киевского национального торговельно-экономического университета,
В.М. ЧЕРТОРИЖСКИЙ,
м.н.с., Институт региональных исследований им. М.И. Долишнего НАН Украины

Политика транспарентности как необходимая составляющая взаимодействия в трансграничном пространстве

В статье рассматривается вопрос о проведении политики транспарентности (открытости и активизации контактной функции границ). Раскрывается содержание понятия транспарентности, выделяются некоторые ее формы и принципы.

Ключевые слова: политика транспарентности, транспарентность границ, пограничные транспарентные зоны, трансграничное сотрудничество.

M. LALAKULYCH,
 Ph.D., assoc. prof. of Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kyiv National Trade and Economic University,
 V. CHERTORYZHNSKYI,
 junior researcher of Institute of Regional Research n.a. M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine

The policy of transparency as a necessary component of cross-border cooperation in space

The article discusses issues of the policy of transparency providing (openness and activation of borders contact function). The content of the concept of transparency is opened; some from its forms and principles are distinguishes.

Keywords: transparency policy, transparency of borders, border transparent zones, cross-border cooperation.

Постановка проблеми. Відносини, спрямовані на отримання інформації та обмеження доступу до неї, існували та існують у всіх громадських і державно-політичних системах. Отримання доступу до інформації породили відкритість (транспарентність) інформації. В той же час відносини з обмеження доступу до інформації породили таємницю інформації.

Адже проблема ефективного регулювання даних відносин актуальна для багатьох сфер суспільного життя (і особливо в умовах відкритості кордонів) для транскордонних відносин.

Транспарентність (Transparency) походить від англійського transparent від лат. trans прозорий, наскрізь+pareo бути очевидним зрозумілість, чесність – це такий стан інформованості (наявність повного, достатнього і достовірного знання) про ту чи іншу діяльність (її об'єктах або результати), яке дозволяє будь-якому зацікавленому суб'єкту мати повне уявлення про них [1].

Актуальність створення режиму транспарентності кордонів обумовлена вже самою постановкою проблеми відкритості у суспільстві та активізації контактної функції кордонів.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Розробленість теми дослідження. Проблема транспарентності і таємниці інформації у їх взаємозв'язку відображена у низці публікацій українських авторів, зокрема у працях О.В. Крет, М.А. Хвесика, Є.Б. Тихомирова, А.О. Долі та інших. У працях закордонних вчених, зокрема таких як М. Айнхорн, В. Бенніс, Д. Бринкерхофф, П. Вард Бідерман, Ю. Хабермас, Х. Гарстен, Д. Големан, Д. Коген, Т. Котару [2–7].

Мета статті. Висвітлити деякі особливості політики транспарентності у транскордонному співробітництві.

Виклад основного матеріалу. Транскордонні території, в яких схрещуються культурні й цивілізаційні коди, кваліфікації і компетенції, володіють високим виробничим і соціокультурним потенціалом. Спираючись на це, саме вільна, прозора взаємодія повинна бути в основі економічної експлуатації прикордонних і транскордонних територій.

На сьогодні у демократичному суспільстві будь-яка форма транскордонного співробітництва (ТКС) потребує створення режиму транспарентності.

Транспарентність у транскордонному співробітництві може розглядатися як правовий інститут і створений на його основі правовий режим, складений з сукупності правовідносин з приводу доступу до різних суб'єктів інформації. Безперешкодна цікавість їх до повноти і достовірності інформації (зрозуміло, з елементами доступності в певній мірі і на певних умовах).

Між режимами таємниці інформації та транспарентності розташовуються правові режими, що представляють собою поєднання компромісів елементів обох, скомпонованих в кожному випадку в різних пропорціях. В одних випадках

визначальним, провідним є момент відкритості з елементами обмеження доступу до інформації, в інших випадках, навпаки, визначальним є зміст режиму закритості інформації.

Атрибутивні характеристики транскордонної транспарентності: прозорість подається як технологічна характеристика транспарентності, відкритість – як інституційна характеристика, що передбачає створення можливостей (закріплення норм, правил і принципів), публічність – як спрямованість транспарентності, доступність будь-якої інформації щодо різних соціальних суб'єктів, та підзвітність – як контрольна властивість транспарентності [2, 8].

Транспарентність – це порівняно новий об'єкт для наукового дослідження, що на даний час не отримала достатнього висвітлення у наукових працях. Певна база для її вивчення закладена у дослідженнях, присвячених гласності.

Транспарентність як соціальне явище – це такий стан інформованості (наявність повного, достатнього і достовірного знання) про ту або іншу діяльність (її об'єкти або результати), який дозволяє будь-якому зацікавленому суб'єктові мати повну уяву про них.

Транспарентність кордонів – це принцип, що дозволяє використовувати їх контактні функції. Транспарентність у широкому сенсі повинна забезпечувати розуміння філософії транскордонного співробітництва кожної із сторін, і тим самим гарантувати підтримку адекватних відносин, які повинні формуватися між двома суб'єктами (транскордонними регіонами).

Підвалиною щодо формування транспарентності кордонів стає демократична політика держави. Вона виступає важливим елементом відкритості заходів державної влади, що надає суспільству можливість отримання інформації про роботу механізму влади, а також сприяє економічному зростанню, підвищенню конкурентоспроможності і фінансової стабільності на внутрішньому, регіональному і міжнародному рівнях.

Необхідно зауважити, що транспарентність – це вимога майже всіх угод СОТ. Загалом, країна, яка вступає до СОТ, повинна забезпечити транспарентність при прийнятті законодавства, пов'язаного з режимом зовнішньої торгівлі, а також транспарентність і своїх адміністративних і пов'язаних з торгівлею процедурах. Також має місце і системне впровадження принципів транспарентності у роботі Європейського Союзу з проектами транскордонного співробітництва (задіяні при формуванні іміджу інструменти ідентифікації, на нашу думку, формують привабливий образ ЄС і позитивне сприйняття його діяльності в регіонах ЄС і в сусідніх країнах, які прагнуть вступити до ЄС). Вони можуть використовуватися у транскордонному співробітництві суб'єктів, наприклад, українсько-польських відносин [9–12].

Транспарентність – це не просто прозорість, це ясність відносно того, в яких межах функціонує той або інший суб'єкт взаємодії, та в яких випадках він має право проявити свою волю. Це ясність відносно жорстко фіксованих цілей і методів діяльності партнерів у транскордонному співробітництві (ТКС), відкритість до взаємодії спільними методами завдяки співпадаючим цілям, досягнення синергетичного ефекту.

Водночас це – оптимізація процесу надання державної послуги різного формату у процесі транскордонного співробітництва, яка повинна бути максимально зрозумілою для споживача і підконтрольною суспільству. Культура транспарентності є одним з найбільш проблемних завдань у побудові транскордонного співробітництва.

Один із форматів прозорості у процесі транскордонного співробітництва – прикордонні транспарентні зони орієнтовані на пошук гнучкого режиму транскордонних економічних відносин. У рамках цих зон відбувається поєднання принципів суверенітету з практикою транскордонного економічного співробітництва [13, 14].

Адже на транскордонну співпрацю впливають різноспрямовані тенденції. З одного боку, простежується прагнення країни відкрити свої зовнішні кордони торгівлі, а з іншого – бажання супроводжувати відновлення цілісності економічного простору усередині країни посиленням зовнішніх рубежів.

При цьому найважливіше завдання – недопущення економічної автаркії регіону, тобто домінування зовнішніх зв'язків над економічними зв'язками з регіонами власної держави.

На сьогодні більшість прикордонних районів являють собою не чинник розвитку транскордонних зв'язків, а перешкоду для входження країни в світову економіку: низька щільність прикордонних переходів і їх недостатня якість, слабкий розвиток прикордонної інфраструктури.

Принцип транспарентності кордонів у транскордонному співробітництві та супутніх адміністративних процедурах повинен реалізувати у рамках цього виду діяльності держави більш загальний принцип – прозорість і відкритість держави в цілому.

Елементами даного принципу є:

Інформація:

- свобода отримання інформації про ту або іншу адміністративну процедуру щодо прозорості кордону (транспарентність процедурного законодавства);
- свобода отримання інформації про правовий статус та питання щодо транскордонного законодавства (включаючи питання компетенції) тієї або іншої адміністрації у транскордонних питаннях;
- можливість здобуття інформації про наявну практику щодо аналогічних справ в транскордонній діяльності і т. ін.;
- надавання суспільству максимального об'єму інформації про роботу механізму транскордонного співробітництва (ТКС), прикордонної інфраструктури, діяльність влади, доведення до адресатів управлінських рішень, нормативних актів і т. ін.

У питаннях власне діяльності:

- ясність відносно жорстко фіксованих цілей і методів діяльності партнерів у транскордонному співробітництві (ТКС);
- відкритість до взаємодії між транскордонними партнерами;
- комфортність пропускних пунктів;
- постійне вдосконалення транскордонних економічних відносин.

Для запровадження транспарентності доцільно внести у державну програму транскордонного співробітництва необхідність дотримання принципу транспарентності (відкритості і публічності), який включає наступне:

1. Розгляд адміністративних справ щодо транскордонного співробітництва є відкритим. Розгляд адміністративних справ у закритому режимі допускається у випадках, передбачених державним законом про державну таємницю, збереження комерційної, банківської або іншої таємниці, що охороняється законом, недоторканість приватного життя або інші обставини, передбачені законом.

2. Виконавчі органи державної влади і їх посадові особи зобов'язані безкоштовно інформувати населення про закони, що діють або вступають в дію у транскордонному регіоні, і інші нормативні правові акти, що регламентують адміністративні процедури; представляти встановлені форми документів, що використовуються при розгляді адміністративних справ, роз'яснювати порядок їх заповнення.

3. Дотримання правил економії обсягу адміністративних процедур: транскордонне співробітництво та будь-яка діяльність, що з ним пов'язана, здійснюється найменш витратним шляхом – за часом, за ресурсами, що використовуються, за енергією, що витрачається і т. ін.

Висновки

Форми транскордонного співробітництва мають ґрунтуватися на принципах транспарентності. У сучасних умовах найбільш важливими з них є:

1. Ясність, прозорість, гласність транскордонних стосунків.
 2. Взаємна відповідальність сторін за виконання зобов'язань.
 3. Чітка нормативна регламентація, що унеможливує невиконання, затягування підписаних між сторонами угод.
 4. Забезпечення гарантій єдиного доступу громадян, незалежно від місця свого проживання в транскордонному регіоні, до основних соціальних благ і послуг.
 5. Транспарентність дотримання договірної дисципліни є одним з критеріїв етики.
 6. Визначення транспарентності також не може бути закріплене на законодавчому рівні. Транспарентність – справа добровільна.
 7. Деякі суб'єкти в силу специфіки своєї діяльності не можуть бути абсолютно прозорими. Тому вони повинні мати можливість визначити для себе ступінь цієї прозорості, яку інформацію вони можуть надавати необмеженому колу осіб. Транспарентність закінчується там, де починається комерційна таємниця.
 8. Прийняття спеціального закону щодо забезпечення транспарентності діяльності органів державної влади й органів місцевого самоврядування дозволить зробити діяльність влади прозорою, зрозумілою та доступнішою, а отже, підвищить ступінь довіри громадян до неї.
- Але окрім безумовних позитивів для розвитку господарства транспарентність кордонів відкриває також шлях вільному поширенню різного роду загроз.

Список використаних джерел

1. Вікіпедія (українська) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>

2. Крет О.В. Атрибутивні характеристики транспарентності як категорії політичної науки / О.В. Крет // Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. – 2008. – №20 (76). – С. 93–102. (Науки: економіка, політологія, історія).

3. Тихомирова Е.Б. Транспарентність і відкритість діяльності влади та шляхи їх забезпечення в Україні // Наукові записки НаКМА: Політичні науки. – 2002. – Т. 20. – С. 39–43.

4. Доля А. Діяльність місцевої влади в Україні стає прозорішою та етичнішою [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.cvu.org.ua/doc.php?lang=ukr&mid=pu&id=2134&lim_beg=66

5. Доля А. Прозоре самоврядування шляхом до євроінтеграції. – Донецьк, 2007. – 36 с.

6. Информация как объект правового регулирования // Российский юридический журнал. – 2008. – №4. – С. 182–189.

7. Сайт Blogger [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://legal-protectionua.blogspot.com/2011/09/blog-post.html>

8. Українсько-польський сайт «Прозора Україна» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.prozora.org>

9. Хвесик М.А. Сталий розвиток в умовах глобальних викликів і загроз [Електрон. ресурс] / М.А. Хвесик, А.М. Сундук, О.І. Добрянський // Економіка природокористування і охорони довкілля: зб. наук. пр. – 2012. – №1. – С. 5–21. – Режим доступу: <http://economics-of-nature.net/uploads/arhiv/2012/Khvesyk.pdf>

10. Іванова К.Р. Україна і СОТ [Електрон. ресурс] / К.Р. Іванова // Сайт «Острів знань». – 2007. – 17.05. – Режим доступу: <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code=1D07D5B0F91AE/list-B8AFBC4326>

11. Тихомирова Е.Б. Проблема вербального и визуального позиционирования восточнославянских евроегионов в контексте опыта ЕС // Школа международной интеграции и приграничного сотрудничества [Электрон. ресурс] (НИУ «БелГУ», 8–12 апреля 2013 г.). – Режим доступа: http://euroregion2013.blogspot.com/2013/04/blog-post_5000.html

12. Крет О.В. Правове забезпечення транспарентності влади: зарубіжний досвід / О.В. Крет // Роль международной информации в развитии международных отношений. Материалы межвузовской научно-практической конференции руководителей, ученых, специалистов и преподавателей. 15.05.2009. – Симферополь, 2009. – С. 114–120.

13. Леонов О.Л. Забезпечення доступу до публічної інформації: завдання публічної влади та складова адміністративної реформи [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cpk.donetsk.ua/sites/default/files/library/publik.pdf>

14. Крет О.В. Транспарентність влади: польський досвід [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/26834/37-Kret.pdf?sequence=1>

Ю.О. РУСИНА,
к.е.н., доцент, Київський національний університет технологій та дизайну,
В.В. ГУРЕЦЬ,

Київський національний університет технологій та дизайну

Управління фінансовою стійкістю підприємств

Стаття присвячена вивченню різних підходів до трактування сутності фінансової стійкості. Автор розглядає методологію управління фінансовою стійкістю підприємства. Доведена необхідність прийняття заходів з підвищення фінансової стійкості для підтримання стабільного фінансового стану підприємства. Автором наведено уточнене бачення дефініції «фінансова стійкість».

Ключові слова: фінансова стійкість, управління фінансовою стійкістю на підприємстві, планування фінансової стійкості.

Ю.О. РУСИНА,
к.э.н., доцент, Киевский национальный университет технологий и дизайна,
В.В. ГУРЕЦЬ,

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Управление финансовой устойчивостью предприятий

Статья посвящена изучению различных подходов к трактовке сути финансовой устойчивости. Автор рассматривает методологию управления финансовой устойчивостью предприятия. Доказана необходимость повышения финансовой устойчивости для поддержания стабильного финансового положения. Автором приведено уточненное видение дефиниции «финансовая устойчивость».

Ключевые слова: финансовая устойчивость, управление финансовой устойчивостью на предприятии, планирование финансовой устойчивости.

J. RUSINA,
Ph.D., Economic Sciences, Assistant Professor Kyiv National University of Technologies and Design,
V. GURETS,
Kyiv National University of Technologies and Design

Financial stability at the enterprise

The article is devoted to the study of different approaches to interpretation of the essence of financial stability. The author examines the methodology of management of financial stability of the enterprise. The necessity of improving the financial sustainability in order to maintain a stable financial position. The author presented a refined vision of the definition of «financial stability»

Keywords: financial stability, management of financial stability in the enterprise, planning of financial stability.

Постановка проблеми. Під час фінансової та політичної кризи в державі, коли відбуваються стрімкі негативні явища,

значна увага має приділятися ефективному управлінню фінансовою стійкістю на підприємстві. Фінансова стійкість під-